



Jan van Riebeeck in sy eie woorde

Inhoud – Julie 1652

'n Poging deur die Bevelvoeder om Robben Eiland te besoek, eindig amper in 'n groot tragedie! Wie was Jan Planx en Gerrit Dirckssen en hoekom was hulle gevonniss? Lees hiervan en meer in hierdie Uitgawe 6 van "Jan van Riebeeck in sy eie woorde" – 370 jaar gelede geskryf. Baie welkom aan al ons nuwe intekenare. Onthou om 'n kopie te stuur aan jou vriende. Indien jy die Engelse weergawe verkies, versoek jou kopie [hier](#).

Alles van die beste,
Rian Maartens (Uitvoerende Redakteur)

Hierdie nuusbrieff is 'n uittreksel uit:

DAGHREGISTER, gehouden bij den oppercoopman(a) Jan Anthonisz. van Riebeeck, vertrocken per de schepen *Drommedaris*, *Reijger* ende *Goede Hoope(b)* voor opperhooft naer Cabo de boã Esperance, in dienst van de Generale Vereenighde Nederlandsche G'octroyeerde Oostindische Comp. uijt Texel, van de Camer Amsterdam(c).

*Wie was Jan van Riebeeck en wat is the bron? Sien gedetailleerde inleiding [hier](#)
Hoe het die Atlantiese winde 'n ompad veroorsaak tussen Amsterdam en Kaapstad tydens die reis?
Sien 'n gedetailleerde artikel deur P. Serton, [hier](#).*

1 – 31 Julie 1652

Julius anno 1652

Adij, primo do., schoon, stil weder, 't luchtjen uijten Z.oosten. Heeft den Oppcoopman Riebeeck met een van de Biscailse sloepen onderstaen te varen na 't Robben-Eylant^(a), bij hem hebbende den Schipper van 't jacht, om inspectie te nemen van des eijlants situatie ende gelegentheijt ten eijnde mettertijt aldaer robben mochte vangen laten. Maer omtrent 'tselve comende, vernamen sodanige harde stortingh ende aenbrandinge van de noortwestelijcke zee tegen de strant daer men gemeenlijck aencomt, dat niet mogelijk was met eenigh vaertuijgh de wal te⁺ naderen. Des ten eersten⁸ resolveerden ende ondernamen weder terugh te⁺ keeren,

*58

8. ten eersten, sommer gou.

Opsomming:

- Onsuksesvolle poging deur die Bevelvoeder om Robben Eiland te besoek
- Jan Planx en Gerrit Dirckssen gevonniss
- Groei van koring
- Strikke vir wild gelê
- Verskeidenheid sade gesaai
- Dood van hoofchirurg se vrou
- Tuin oorstroom
- Bobbejane gesien Skaarste aan skape en beeste

ende doen omtrent halffwegen de baij ende Robben-Eijlant gekeert waren, cregen de wint vrij stijff van den Z.oosten, recht uijt de baij, soo dat in groote risico waren om van de harde wint in zee gedreven te worden ende noijt weder aen lant off terecht te comen. Want ingevalle de Z.oostewint, (die den Almogende tot groot geluck dede ophouden), hadde blijven continueeren, soudē nae allen ooghschijn¹ met de sloep in grooten nooth van te vergaen geraeckt hebben, vermits geen plaetsen aen 't voornoemde eijlant door gemelte aenbrandingh landelijck² was. Maer de Heere heeftet merckelijck versien dat het stil wierd, ende <wij> Gode loff noch savonts behouden thuijs quamen uijt soodanigen grooten prijckel als schier oijt ter werelt uijtgestaen is³.

3 *do.*, seer schoon, warm sonneschijn-weder sonder wint, dat ons redelijck spoet⁴ dede maecken in den arbeit aen de fortificatie, etc., ende waren weder eenige walvissen in de baij.

Op dato hebben oock wat taruw ende garst gesaijt om te proberen off se voortcomen wil.

4 *do.*, idem, moij, warm weder met stilte ende walvis⁵ in de baij.

5 *do.*, insgelijckx.

6 *do.*, mede goet weder met westelijcke wint.

7 *do.*, betogen lucht met Noortwestelijcke labbercoelte.

8 *do.*, schoon, helder sonneschijn-weer, wint als gister. Hebben weder partije wortelsaet in d' aerde (daertoe bereijt) laten saijen. Dese 7 à 8 dagen drooghte heeft de aerde soo hard weder gemaect, datter met picken ende houwelen qualijck in te comen is, 'twelck ons langh ende verdrietigh werck aen 't uijtgraven van de grachten ende opvullen der punten ende wallen maeckt.

* Op dato is bij den Raedt den persoon Jan Planx <NZAT: Blancq> bosschieter⁶ op 't jacht de *Goede Hope* over stoute moetwilligheijt tegen 't opperhoofd⁷ *58v petulanter⁸ begaen, bij sententie gecondemneert van de rheede⁹ te vallen ende met 50 slagen gelaerst¹⁰ te worden, als onder dato deses bij sententieboek largo¹¹ can naegesien worden^(b).

9 *do.*, schoon, sonneschijn, stil weder ende veele walvis in de baij. Heden is voorsz. sententie gepronunchieert¹² ende ter executie gestelt. Item den persoon Gerrit Dircksz. van Elssen^(c) <NZAT: van Essen>, adelborst hier aen landt, over injurie¹³.

1. waarskynlikheid.

2. geskik om te land; nie in WNT nie.

3. Van Riebeeck behoorlik onder die indruk van die gevaar waaraan hy ontsnap het!

4. voortgang.

5. kollektivum; kom meermale voor, bv. o.d. 9 Julie. Maar vgl. o.d. 11 Julie.

6. Gewoonlik afgekort: *bossr.*, busschieter, kanonnier; ook soldaat wat met 'n draagbare geweer, 'n bus, skiet.

7. d.w.s. Van Riebeeck.

8. uit baldadigheid, moedswilligheid.

9. Hiperkorrekte vorm van *ree*, (Holl.) byvorm van *ra*, dwarshout voor 'n mas of steng. Vgl. WNT vir die afleiding van die woord en 'n uitvoerige beskrywing van die straf waarby die oortreder meerdere male van die 'ra' af in die see neergeplons word.

10. met 'n stuk tou geslaan.

11. uitvoerig, in den brede.

12. uitgespreek.

13. belediging.

begaen tegen den schipper van 't jacht, gecondemneert gelaerst te worden met 100 slagen ende een heelen dagh met 6 musquets te schilderen¹, als verder bij sententie op dato deser in 't sententieboek can gelesen worden^(d).

Verleden nacht is Niclaes Pietersz. Venlo, adelborst, van sieckte deser werelt, sonder testament te maecken, comen te overlijden², ende desen avont ter aerde bestelt.

10 *do.*, fraij weder ende wint als gister. Is de sententie op gister gevelt ter executie gestelt.

11 *do.*, mottigh ende regenachtigh weder met westelijcke wint. Waren veel walvissen in de baij.

12 *do.*, windrigh weder uijten westelijkerhandt, wayende snachts vrij wat hard.

Sondach, 13 *do.*, fraij bequaem weder, de wint variabel doch meest Z.oostelijck.

Heden vernamen³ den taruw, op den 3en deser gesajjt, al voor den dach comen. Willen hopen neffens andere aertvruchten mede wel wassen sal; ende soo van de harde wint niet onder de voeten gewaeijt wort, isser nae ogenschijn redelijck apparentie⁴ toe. Soo hebben mede twee fraije ackers cool verplant, die oock redelijck tier⁵ schijnt te hebben.

14 *ende* 15 *do.*, weder ende wint ut supra. Hebben weder veel walvissen in de baij⁺ vernomen. Op dato waren eens na de Soete-Revier^{6(e)} gegaen, leggende omtrent 1½ mijl van hier besijden den Taeffelberch achter de Soute-Revier, daer *59 wij veel herten ende elanden⁷ vernamen, gelijk voor desen meer bespeurt hadden. Des resolveerden stricken te stellen om te proberen off se daarmede souden cunnen vangen, alsoo se met roers door haer wiltheijt niet te begaen⁸ sijn.

16 *do.*, mottigh ende vooghtigh⁹ weder met westelijcke winden. Hebben een fraij ackertjen met witte erten besajjt, neffens wat blomcool, salaet ende andere moescruijden, als oock radijs, die hier treffelijck voortcompt ende rede al fraye wil van hebben¹⁰, gelijk mede doen van esparges hier in 't wilt gevonden ende verplant, mitsgaders alle dagen redelijck abundant op taeffel hebben. Maer ons kervelsaet is bedurven, vermits niets voortcomen wil; insgelijx de petroselij¹¹ welke mede sober wast¹². Edoch hoopen in dese nieuwe aerde, die wij gevonden hebben ende vrij vetter schijnt als de vorige, ons gesajjt¹³ beter tieren sal, dat d' Almogende geve, wesende ondertusschen met alle doenlijcke ijver mede¹⁴ besigh om onse fortresse in deffentie te brengen, als oock onse huijsinge bequaem om in te wonen, alsoo ons tot dato noch onder tente van oudt seijldoeck behelpen.

1. op en neer te stap soos 'n skildwag.

2. *deser werelt te overlijden*, uit hierdie wêreld weg te gaan, te sterf.

3. het <ons> waargeneem, gesien.

4. waarskynlikheid.

5. groeikrag.

6. Die Liesbeek, wat eers later dié naam gekry het.

7. Vgl. Scholtz: *Uit die Geskiedenis van die Naamgewing aan Plante en Diere in Afrikaans*, p. 13. Die Afrikaanse eland behoort tot 'n ander familie as die Europese eland.

8. by te kom.

9. Seldsame vorm met onverkorte vokaal voor *cht*. Kyk Verdam: *Mndl. Wdb.* onder *vocht*. Vgl. nog o.d. 27/4/1652, 23/7/1652 en 7/9/1652.

10. *rede al fraye wil van hebben*, al reeds plesier (nut) van het.

11. petersellie.

12. *sober wast*, sleg groei.

13. gesaaide. Ook o.d. 14/6/1652 en passim.

14. ook.

17 *do.*, schoon sonneschijn-weder met variable winden ende groote brandingh van de zee tegen strant, waeruijt te presumeren sij, dat soo goeden weer in zee niet en is, maer vrij hard moet wajen offte gewaeijt hebben. Waeren oock verscheijde walvissen in de baij. Item dese nacht soo cout geweest dat het natuijrljck ijs gevrosen had^{1.(9)}.

Op dato hebben by de Verse-Revier, besijden den Taeffelberch omtrent 1½ mijl* van hier leggende, ende veel vee^{2.} van elanden, herten ende steenbocken hun onthoudende, sestien stuckx stricken gestelt van lyn van sessen^{3.}, over diepe nauwe cuijlen daertoe gegraven, soodanigh dat voornoemde gedierte qualijck de revier cunnen naderen om te drincken off moeten der met de voeten in vallen - gelijk gebleecken is, want den *59v

18 *do.*, smorgens, schoon, stil weder sijnde, ende voordagh nae de stricken gaende, bevonden van deselve negen aen stuck gebroocken, ende een heel weghgedraegen; des wij, presumerende voorsz. lijn niet sterck genoegh te sijn, den

19 *do.*, weder ende wint als vooren wesende, stricken leijden van lijn van twaelffen, maer was evenwel alsoo daervan den

20 *do.* smorgens mede 4 aen stucken getrocken, vonden mitsgaders de rest onder water gevloeijt door den regen, welcke desen nacht met harde westelijcke wint gevallen hadt.

Op dato hebben partije taruw, garst ende grauw erten in d' aerde gecregen, mitsgaders eenige andere saden van moescruijden, etc. 'T is een lust om sien, soo schoon als d' erten sonder schellen^{4.}, groote boonen, radijs, salaet, beete, spinagie, ende meer andere thuijnvruchten voortcomen, alsoock den taruw ende rapen dicht onder 't fort gesaeijt; insgelijcx de cool die wij omtrent een musquetsschooth van ons, tusschen beide de versse revierkens⁽⁹⁾, in seer schoone, vette aerde verplant hebben, daer wij met goeden ijver dapper aen besigh sijn te bereijden om noch meer saet in de gront ende gevolghlijck door Godes segen overvloedige vruchten te krijgen tegen de aencomste van de retourscheepen uijt India tot derselver nodige verversinge.

Sondagh, 21 *do.*, fraij, vochtigh ende groeijsaem weder met N.Westelijcke coelte.* Costen merckelijck sien dat het cruijt met dit voochtige weder goeden tier hadde *60 ende willigh opschoot.

22 *do.*, begondt smorgens seer hardt te wayen uijtten N.N.Westen met vrij harde hagel- ende regenbuijen, ende nam op den dach soodanigh toe, dat het jacht genoegh te doen hadde op de rheede om aff te rijen, waeromme oock al vrij voor ongeluck beducht ende niet min blijde waren dat den *Drommedaris* gelijk voorsz. soo vroegh hadden laten vertrecken; want recht ter plaetse daer de sware scheepen in de baij

1. dat het natuijrljck ijs gevrosen had, so hard gevries dat daar natuurlike ys gevorm is.

2. wild, as versamelwoord.

3. lyn van ses drade, dun lyn.

4. ertjes wat sonder skil geëet word, dopertjes, teenoor Ndl. *peulerwten*, ertjes wat met die skil geëet word? Maar vgl. o.d. 4/9/1652 'peulen sonder schellen'.

ordinaris¹ ten ancker leggen met dese N.westelijcke winden sodanige harde ende groote stortingen vallen dat het menselijckerwijse niet mogelijk is voor anckers off touwen aff te staen², maer nae alle apparentie tegen strant ofte de clippen aen raecken soude moeten. Want onse sloepen, leggende elck voor een goede dregge, die soo licht sijn, dreven tegen de wal, hebbende genoeg te doen dat se droogh op 't lant³ conden krijgen, waeromme 't voor de scheepen dees tijts jaers de Caep sonder prijckel beswaerlijck aen te doen is.

'Twas oock soo hoogen water dat het tot tegen eenige van onse tenten ende in de combuijsen⁴ aen vloeijden, die nochtans al hoogh op 't strant in 't groene velt staen.

Savons is den⁵ opperchirurgijns huijsvrouw^(h) overleden, sijnde hij even uijt een sware sieckte opgestaen, ende noch een mijsjen⁶ van hem heel cranck, mitsgaders oock noch vrij veele van onse soldaten ende matrosen; edoch beginnen sommige al wat te beteren. Willen hopen Godt Almachtigh met sijne slaende hant ophouden ende ons voortaan in gesontheit sparen sal. Amen.

Tegen den nacht nam het harde weer meer ende meer toe, met de grootste ende swaerste stortregen van de werelt, waardoor den

23 do., ('t weder wat bedaert wesende) bevonden alle onsen swaren arbeit in den* nieuwen thuijn gedaen t' eenemael onder gelooopen ende al ons gesaij verdroncken ende bedorven, tot seer groot verdriet om aen te sien, alsoo wij *60v verscheijde ackertjens met taruw, garst, erten, cool, ende andere lant- ende thuijnvruchten besaijt ende beplant hadden, 'twelck sommighe alsoo fraij stont dat een vermaeck was om te aenschouwen, want daer was soo machtigh water gevallen dat het lant op verscheijde plaetsen stont gelijk een zee, alsoo het de revieren niet al hadden cunnen verswelgen, staende in ons packhuijs wel een halff voet water ende 't fort van binnen op verscheijden plaetsen blanck⁷, mitsgaders de grachten rontom (daer nochtans anders niet een drop water in comen can) heel vol geregent, ende een muijr, omtrent 2½ voet van cleij ende sware steen, sterck genoeg 8 voeten hoogh opgemaect tot een combuijs door de machtige ende overtollige inwateringe mede gansch onder de voet gevallen. Maer de wercken van onse fortificatie met soden opgehaelt ende noch dagelijx vlijtigh aen besigh wesende, bleven Gode loff hecht ende vast, ende is oock te vertrouwen dat wel vast blijven sullen, alsoo alle mogelijcke vlijt daertoe contribueeren om goet werck te maecken ende te cunnen houden, waertoe ons den Almogenden sijnen genadigen zeegen wil verleenen. Amen.

't Bleeff desen dagh noch al vooghtigh weder met redelijcke doch niet soo harde westelijcke wint als gister, die des avonts noch al met regen aenhieldt tot omtrent midnacht; doen begondt wederom uijtten Z.Westen noch veel harder te waijen als 't oijt te vooren gedaen hadt, met swaren hagel ende regen, 'twelck meest al de rest van onse

1. gewoonlik.

2. uit te hou, die storm 'af te rijden'.

3. *droogh op 't lant*, op die droë grond, hoog en droog op die land.

4. *kombuis*, hier dus al van die skip op die land oorgedra.

5. Vgl. noot 2 o.d. 12/3/1652.

6. dogter; soos ook Afr. *jongetjie* vir *seun*.

7. onder water, sodat dit wit lyk.

schoon staende vruchten ende moescruiden, etc., onder de voet sloegh ende bedurff¹.

* 24 *do.*, hardt regenachtigh weder met sware regenbuijen ende groote coude, waardoor weijnigh aen de fortificatie coste uijtgerecht worden, leggende 't jachtjen vast mede in groot prijckel om van sijn anckers te spillen ende tegen de wal te geraecken. *61

Sooals wij desen middagh des² chirurgijns vrou ter aerden brachten, sagen veele groote bavianen onder langhs de voet van de Taeffelberch lopen in verscheijde troupen, maer costender niet omtrent³ comen omdat te radt in 't voorlopen waren.

25 *ende* 26 *do.*, noch al even ongestadigh, stormachtigh, coudt, guijr weder uijtte westelijckerhandt, dat men qualijck een hont soude uijtjaegen; maer den

27 *do.* wasset soo veel te schoonder helder, warm sonneschijn-weder, maer bitter coude nachten ende heel stil. Sagen weder veele bavianen onder langhs de voet van den Leeuwenbergh weijden, seer groot ende schrickelijck om aen te sien.

Verleden nacht is weder een soldaet, genaemt Hendrick Ertman, overleden ende op dato ter aerden gebracht.

't Geberghte is dese 5 à 6 dagen op verscheijde plaetsen t' eenemael met snee bedeckt geworden⁽¹⁾, edoch den

28, 29 *ende* 30 *do.*, doorgaens stil, warm ende schoon sonneschijn-weder sijnde, vrij versmolten. Ende hebben met dese fraije, warme dagen wederom wat lant geprepareert ende met erten, rapen, wortelen ende andere moescruiden dicht onder 't fort op hooge, droge, mulle, santachtighe aerde besaijt, comende de rapen ende wortelen, in 't begin van dese maent op 'tselve oort mede gesaijt, seer fraij voor den⁺ dagh. Willen hoopen Godt Almachtigh mettertijt goede vruchten verleenen, ende deselve voor 't quaet weder voortaan bewaren sall. Amen. *61v

Met dese verleden quaede, natte, guijre dagen sijn weder wel 8 à 10 personen sieck te coij geraeckt, dewelcke geen ander off beter deegh⁴ kunnen doen als met wat warme wijn, alsoo tot dato noch niet een beest off schaep hebben vernomen, maer hopen in de toecomende maent die van Saldania met haer vee affcomen ende alsdan van deselve goede partije beesten handelen sullen mogen, soo tot verversinge van ons volck hier jegenwoordigh aen lant, als die haest met de scheepen te verwachten staen; welcke altemalen van groente sullen kunnen versien, alsoo nietjegenstaende 't quade weder daertegen al redelijck wat in voorraedt ende bequaemen staet te wesen.

Ultimo do. Hebben wederom begonnen den verdroncken ende nu weer opgedrooghden thuijn aen de bovcant te omgraven ende leggen⁵ met een slooth ende dijkjen, om in toecomende⁶ overtollige affwateringe hierdoor te loos⁷, alsoo gebleecken is, dat de revierkens 'tselve niet wel verswelgen kunnen maer 't water bij grooten reegen aen alle canten over 't landt loopt, ende op dese maniere bequaemelijck sal geprevenueert offte voorgecomen worden.

1. Verlede tyd van *bederven*: verniel het.

2. Hier weer *des*. Vgl. noot 2 o.d. 12/3/1652 en noot 5 o.d. 22/7/1652.

3. by.

4. nut; *deegh doen*, help.

5. d.w.s. *omleggen*.

6. *in <'t> toecomende*, in die toekoms.

7. aflei.

'T was desen dagh meest mottigh weer met stille variabele, edoch meest N.westelijcke winden, ende veele walvis in de baij.

Eindnoten:

- (a) Dit was die eerste keer dat Van Riebeeck na Robbeneiland gegaan het, maar sy poging om die eiland te bereik, het - soos weldra sal blyk - byna noodlottig afgeloop.
- (b) Vgl. C.J. 780: *Sententies*, 1652-1697, pp. 1-4. K.A. Jan Planx (Blanx) se oortreding was dat hy nie ontsien het 'sich seer stoutelijck met barse woorden tegen den opper Coopman Jan van Riebeeck ons opperhoofd alhier te opposeeren'. Ibid., p. 1.
- (c) Daar is 'n *Elsen* in België, in die Nederlandse provinsie Overijssel, en in die Rynprovinsie van Duitsland. Dit is nie duidelik welke van hierdie plekke in die *Dagverhaal* bedoel word nie. Dit kan selfs wees *Elseghem*, 'n stad in die provinsie Oos-Vlaandere; of *Elseneur*, 'n hawestad op die Deense eiland Seeland.
- (d) Sien C.J. 780: *Sententies*, 1652-1697, pp. 5-6. K.A.
- (e) Wat hier die 'Soete-Revier' genoem word, is in werklikheid die Liesbeekrivier, of meer bepaald die onderloop daarvan. Van die fort af kom 'n mens eers by die onderloop van die Soutrivier, d.w.s. onderkant die plek waar die Liesbeek in Soutrivier vloei. Vandaar dan die mededeling van die *Dagverhaal*, nl. dat die 'Soete-Revier' bereik is 'achter de Soute-Revier'. Die afstand van anderhalf myl, wat hier genoem word, is in Nederlandse (Duitse) myle gegee. In Engelse myle sou dit ongeveer ses myl wees, maar dis natuurlik maar by benadering aangegee, en in werklikheid is dit heelwat korter. Vgl. Februarie 1652, noot a; en April 1652, noot a. Die 'Soete-Revier', waarvan hier sprake is, moet nie verwar word met die riviértjie waarlangs die Fort gebou is nie, en wat van die berg af deur Tafelvallei na die see gevloei het en ook die 'Versse' of 'Soete Revier' genoem is. Sien April 1652, noot d.
- (f) In hierdie tyd sal ys aan die Kaap egter - net soos vandag - hoë uitsondering gewees het. In die *Dagverhaal* word dit dan ook maar heel selde genoem.
- (g) 'Versse revierkens', d.i. twee riviértjies met vars water (in teenstelling met die brak water van Soutrivier). Die twee riviértjies was die 'Versse Revier', aan die mond waarvan Van Riebeeck ten tyde van sy aankoms anker gewerp het (April 1652, noot d), en 'n ander riviértjie, wat nie ver daarvandaan af nie ook deur na die see toe gevloei het. Vgl. kaarte nos. 36 en 48, K.A., waarop hierdie riviértjies, met die tuine daartussen, duidelik aangetoon word.
- (h) d.i. die vrou van Adriaen de Jager, eerste opperchirurgyn aan die Kaap. Vgl. Oktober 1652, noot l.
- (i) Sneeu op die berge na die binneland toe, bv. dié in die omgewing van Stellenbosch (wat van die Kaap af sigbaar is), is 'n vry gewone winterskynsel. Indien die sneeu egter ook op Tafelberg gelê het, sou dit - net soos vandag - egter betreklik ongewoon gewees het.

Volgende uitgawe...

Augustus 1652

Hoogtepunte om na uit te sien:

- Nuwe tuin uitgelê
- Waarneming rakende winde
- Besetting van fort
- Mislukte pogings om wild te vang
- Vergadering van die raad
- Oorvloed van vis gevang

Ten slotte...

Jy het hierdie nuusbrief ontvang omdat jy in die persoonlike, besigheids- of skool netwerk van Rian Maartens is, jy geïdentifiseer is as iemand wat potensieel geïnteresseerd is in die oorspronklike Europese nedersetting in Kaapstad, Suid-Afrika, jy is deur 'n vriend verwys of jy het by navraag aangedui dat jy hierdie nuusbrief wil ontvang. Wees gerus, jou informasie sal nooit met ander gedeel word nie!

Bron: Dagregister, Deel 1 (1651-1655)

Geredigeer deur D.B. Bosman en H.B. Thom (Geskiedenis Professor, Universiteit van Stellenbosch)

Jan van Riebeeck, *Dagregister, Deel 1, 1651-1655* (eds. D.B. Bosman en H.B. Thom)

Uitgewers: A.A Balkema, Kaapstad, 1952

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/rieb001dagh01_01/colofon.php

© 2010 dbnl / erven D.B. Bosman / erven H.B. Thom

Portret Bron: Rijksmuseum, Amsterdam

[Click here](#) to rather receive the English version of this newsletter.

Indien jy nie kan wag vir die maandelikse uitgawes nie en eerder al 3 volumes nou dadelik wil lees, kan jy die volgende skakels gebruik om die boeke aan te koop:

- <https://hipsa.org.za/e-books>
- www.amazon.com
- www.loot.co.za
- www.exclusivebooks.co.za



Redaktrise: Marissa Knibbs

Tel: 021 975 2617

E-mail: marissa@ipicgroup.com

VRYWARING:

Iplic Education maak geen verteenwoordiging en gee geen waarborg ten opsigte van die akkuraatheid van die inligting in hierdie dokument nie en aanvaar geen aanspreeklikeheid vir enige foute, drukfoute of weglating hierin (hetsy nalatig of andersins). Ipic Education sal nie aanspreeklik gehou word vir enige verlies of skade hoegenaamd wat ontstaan as gevolg van enige persoon wat optree of weerhou daarvan om op te tree in terme van enige inligting vervat hierin. Alhoewel elke poging aangewend is om te verseker dat die hiperskakels wat hierin verskaf word, lewendig is ten tye van verspreiding, kan ons nie waarborg dat hulle sal werk nie as gevolg van menslike foute aan ons kant en veranderinge deur die gasheerwebwerf waarheen die skakels gemaak word.